

Néhány szó Foerk Ernő kijelentéséhez.

— Főlebbezés a fogadalmi templom ügyében. —

Foerk tanárnak a város tanácsához intézett levele jellegzetes nyilatkozatot tartalmaz.

Merész kijelentések foglaltatnak abban s midőn a várossal kötött szerződése s ebben foglalt jogaira hivatkozik, ügyes fordulattal azt a merész kijelentést teszi, hogy ő mint művezető, az előirányzott költség keretében a részletekben változtatásokat eszközölhet és csak arra van kötelezve, hogy a templom tervein, a főmérésekben és a tömegekben változást nem eszközölhet.

Azután elhítteti magát Foerk tanár ur, hogy mivel a szerződésben ki van mondva, hogy az építető Szeged szab. kir. város közönsége az ellenőrzést az általa kiküldött építési bizottság és a mérnöki hivatal kebeléből kiküldött szakközege útján gyakorolja, — ez a bizottság pedig 1913. március 18-án tartott ülésében az általa készített és módosított terveket teljes egészében elfogadta és így azokhoz hozzájárult, tehát ez alapon kapta is meg az építési engedélyt s ez alapon lettek a föld-, kőműves-, elhelyezők munkák s a templom egész alapbetontömbje vállalatba kiadva és az alapozás megkezdve, ebből következteti azt, hogy a város közönsége is hozzájárult és elfogadta az ő módosító terveit. Sőt terveit és módosításait egy nyilvános előadáson a városi székhelyen közgyűlési termében meg is ismertette s az ott megjelent közönség szeretettel fogadta, így most már részére szabad lett a vásár, vagyis joga van úgy építeni Szeged városi fogadalmi templomát, amint azt ő megtervezte.

Ezen jogát oly erősnek tartja, hogy a március 5-iki közgyűlési határozat azt le nem vonhatja s ha a város hatósága azon határozat értelmében akarja az építkezést keresztül vinni, még felebbezési jogát is hangoztatja.

A város tanácsához ezen benyújtott írásos nyilatkozat erősen feltűnő azon értesítés után, amit Gaál Endre dr. tanácsnok ur és

Stahl József városi műépítész budapesti kiküldetéséről és Foerk tanár ur nekik tett nyilatkozatáról elmondottak, jelezvén, hogy utóvégre mégis csak a város saját elhatározása szerint s általa követelt román építészeti stílusban fogja a fogadalmi templom építését végrehajtani.

Ezen ellentétes nyilatkozatok után, nézzük meg a szerződést, melynek hivatalosan készült egyszerű másolata kezeim között van.

Ezen szerződés a város törvényhatósági bizottságának 736—912. számú határozata, 53,405—912. számú tanácsi és 105,959—912. számú m. kir. belügyminiszteri határozatok alapján kötött meg; ennek első pontjában Foerk Ernő műépítész kötelezte magát, hogy a fogadalmi templomot Schulek Frigyes műegyetemi tanár által készített és úgy a város törvényhatósági bizottsága, mint az egyházi és kormányhatóságilag jóváhagyott tervek és költségvetés alapján 2.520,000 korona építési költség keretében a fogadalmi templom tervszerű teljes felépítéséhez még szükséges tervezés és művezetői teendők végzésével felépítteti.

Ugyanezen szerződés 5-ik pontjában van mondva, hogy a stílszerűség megtartása mellett gazdasági szempontból netán javaslendő változtatások csakis az építető szab. kir. város előzetes hozzájárulásával lesznek végrehajthatók; a 7-ik pontban jelezte, hogy a stílszerűség szigorúan betartandó, még a változtatások esetén is és ezért szigorúan maga a művezető-műépítész felelős.

A város közönsége az ellenőrzést az általa kiküldendő bizottság által gyakorolja, de ez a bizottság felügyeleti hatásköre, csak a hatóság által elfogadott tervek felügyeletére vonatkozik. A tervek helyességéért pedig a művezető felelős vagyoniilag is.

Mivel pedig a Foerk-féle módosított terveket sem a város tanácsa, sem a törvényhatóság soha el nem fogadta, mert azok bemutatva sem lettek, így a legerősebb jogszerűlem követeltet el az által, hogy a Schulek-féle elfogadott tervek építészeti stílusából kivetkőztetve Foerk tanár ur hozzá mert fogni már a fogadalmi templom alépitményeihez; továbbá kőfaragó munkák rendeltet-

tek meg oly kiviteli tervekhez, melyek a hatóság el nem fogadott, ahhoz hozzá nem járult.

Foerk tanár ur maga jelezte már a város tanácsához benyújtott nyilatkozatában, hogy a befejezett alapépítményeken, a Schulek-féle tervszerinti fogadalmi templom föl nem épülhet.

Ezen nyilatkozat után csak azt kérdezheti törvényhatóságunk, ki fogja az eddig okozott kárt megtéríteni.

Pillich Kálmán.

Ismeretes, hogy a legutóbbi közgyűlés hozzájárult ahhoz, hogy a fogadalmi templom kőfaragó munkálatait, a budapesti Kráhl-cég kapja meg. Pillich Kálmán törvényhatósági bizottsági tag ma megfelebbezte a közgyűlésnek ezt a határozatát. Felebbezését azzal indokolja meg Pillich, hogy a közgyűlésen ő azt indítványozta, hogy a kőfaragó munkálatok kiadását a fogadalmi templom ügyével együtt tárgyalja a közgyűlés, amikor is annak kellett eldölni, hogy a Foerk-féle terv-módosításokat elfogadják-e vagy sem. Ekkor felszólalt Ottovay István műépítész és azt fejtette, hogy a kőfaragó munkálatok kiadására teljesen inreveleus, hogy a templomot a Schulek-féle, vagy a Foerk-féle tervek szerint építik-e fel, mert az árlejtés csak kubatikus volt és nem precizizozta, hogy a szállítandó anyag milyen alakú legyen. Ottovay felszólalása után a közgyűlés elvetette Pillich egyesítő indítványát és úgy határozott, hogy a munkálatok kiadhatók a Kráhl-cégnek. Most pedig Foerk legutóbbi nyilatkozatában kijelenti, hogy a Schulek-féle tervek azért sem vihetők keresztül teljesen változatlanul, mert a kőfaragó munkálatok már befejezést nyertek az ő terv szerint s a vállalkozó céggel a szerződést megmásítani pedig most már nem lehet. Pillich hivatkozik erre az ellentmondásra és arra, hogy a közgyűlés igenis ragaszkodik a fogadalmi templomnak a Schulek-féle tervek szerint való építéséhez, amiért is kéri a kérdéses közgyűlési határozatnak megsemmisítését.

dére. És egy béli ismerős, akivel keringőt táncolt és rövid kalandra megszökött vele a bájból. Színházi szomszédnők és a női zenekar hölgyei. Színész-növendék és a fehérkeblű vasalónő. Feketefátyolos özvegyasszonyok és budai kisasszonyok, akiknek álneven házasságot ígért.

Kornél feje fehéredni kezdett, csupán álompör segítségével aludt el és a szakácsnak mindig szívtart küldött. A kis madarak elrepültek, az éji dalt más énekelte az elhagyott budai utcában és a francia szubrettet többé nem Kornél vitte frakkban és ragyogva a különszobába karjain. Csupán a hűséges négy nő maradt meg a multból. Kornél, amint ideje és kedve engedélyezte, fölvaltva szórakozott velük... Kedd! A Marianka napja volt. Mig „Lundi” Imogéné, aki csupán annyit tudott franciául, mint a legtöbb pesti asszony, de szeretett francia leveleket írni, a nevelőnő segítségével. A csendes vasárnap délutánokat Irma és leánykái társaságában töltötte Kornél, midőn himzett házisapkát tettek a fejére, a leánykák karosszékeinek a lábához ültek és Irma hol sirva, hol könnyezve boldog-boldogtalansággal mondogatta: „Őn gazember! Őn himpeltél!” Geraldine csupán akkor élvezhette a kitüntetést, ha levelet írt a célból és öngyilkossággal fenyegetőzött. A fekete, sovány nő, aki harmincöt éves korában ment férjhez, olykor igen szenvedélyesen szerette Kornélt és Kornél nem szerette a tragikus jeleneteket, sem a könnyeket.

Történt, hogy Kornél párbajban megsebesült.

Pisztolygolyó szaladt a vállába és bár az őn nem érintett nemesebb szerveket. Kornél

nél hetekig nyomta az ágyat. Az asszonyok eleinte fölvaltva látogatták. Marianka ebédet küldött, Imogén cukrozott gyümölcsöt, Geraldine francia lepényt és Irma puha párnákat. Imogén később csak nagyon ritkán jöhetett. „Az uram nem szereti, ha elmegyek hazulról!” — mondta és mindig divatos kalapja, zengő hangja és nagy értelmes szeme nem jelent meg sem hétfőn, sem máskor. Geraldine azt hozta fel okul, hogy attól fél, hogy más nőkkel is találkozik Kornél beteggyánál, midőn is elsüllyedne szégyenletében. Mariankát otthonülőnek nevelte Kornél, mert hisz fiatalkorában cirkusz-lovarnő volt és eleget hallott zenét, szagolt virágot és látott csillogó estilámpát. Marianka tehát már azért is otthon maradt, mert nem akart mindig az utcán csavarogni, mint a többi pesti asszonyok. Irmát gyermekei nevelése foglalta el.

Kornél, mig lázában Indiában és Bokharában járt, cigányzene mellett csörgő kigyót táncoltatott, a falon régi istenek piros képei mutatkoztak és a padló színes márványból volt kirakva, olyan egyedül maradt, mint illik az olyan vénülő gazemberhez, akinek sohase volt lelkiismerete. Az ajtó nem nyílt fel, asszonykák nem suhantak be titokzatosan, lábujjhegyen, sünni fátlyollal arcukon és tetőtől-talpig frissen, üdén felöltözködve, új szalagokkal harisnyájukon, alsóruhájukon, amelyet talán már napok óta őriztek e látogatás alkalmára, a parfümmel és kölnivízel takarékoskodtak, hogy pazarabban bánhassanak vele e napon és új kalapjukat mindig elhozták megmutatni... Senki sem jött, akinek lehuzhatta volna gyöngéd kézzel Kornél a puha keztyűjét, kis

kabátját lesegíthette volna és akitől álmódzva, lágyan megkérdezhetné: „Kedvesem, mit csinált azóta, amióta nem láttam?” Imogén zsujait, estélyeit, barátnői kalandjait mesélte, a diványon helyet foglalva, Geraldine férjével való civakodásokról és regényolvasmányairól beszélt, — „Ő Puskin Sándorom, te! Szegény meglőtt fiam!” — Marianka a virágairól és a cirkusz hölgyeiről, akik visszavomultságukban is felkeresték könnyed hangon értekezett, — „a nők még mindig olyan rosszak, mint fiatal koromban voltak!” — mig Irma katona fiai leveleit olvasta föl és a kis leányai csodatetteit előadta.

Senki sem jött.

Kornél vállsebével, amelyről azt hazudta a nőknek, hogy az ő védelmükben szerzte, egyes-egyedül szenvedett. Behunyta a szemét, Indiába utazott, kigyót táncoltatott, meg vítorlás-gályát kormányzott piros tengeren, végül felmászott egy kenyérfára. Délután, midőn jobban lett, a bibliát elővette a hotel vén szobaleányával.

— Marie üljön a diványra, fölolvassok magának Krisztusurunkról.

Az öreg szobaleány leült és fehér főkötős fejével bólintgatott az olvasmányhoz.

Estefelé kopogtattak az ajtón.

Marie megnézte a kopogás okozóját.

— Virágcsokrot hoztak! — jelentette.

— Dobja ki a virágokat, lelkem, — felelte — és ne eressze be hozzám, akinek szöknya van a testén.

Igy történt ez hajdanában, midőn Kornél megöregedett.